

Sórtáilte

Clár Litrithe
Leabhar 1

Ainm _____ Rang _____

A Thuismitheoir:

Leanann an Clár Litrithe Obair Bhaile seo cur chuige Fónaic Theangeolaíochta a chuireann béim ar an chéad dul síos ar na fóinéimeanna (fuaimeanna aonaracha) i bhfocail agus iarrann sé ar na daltaí na graiféimeanna éagsúla (litreacha aonarach nó grúpaí litreacha) a dhéanann na fuaimeanna sin. Trí fhocail a fhiosrú agus de réir mar a chuireann na daltaí aithne ar na an Ghaeilge, bíonn an fhios ag na daltaí go dtéann patrúin nó grúpaí litreacha le chéile leis na fuaimeanna difriúla sa Ghaeilge agus úsáideann siad an t-eolas seo le 'trial a bhaint' as focail a litriú dóibh féin. Ag brath ar an mhúinteoir s'acu, seans go n-úsáidfidh an dalta ainm na litreach nó seans go ndearfaidh siad an fhuaim is coitianta a théann leis an litir sin. Ar aon nós, cibé dóigh a ndeir do pháiste an 'litir', lig di/dó na fuaimeanna sa Ghaeilge a fhiosrú é/í féin.

Ag tógáil ar an obair a rinneadh sa seomra ranga, iarann an leabhar obair bhaile ar na daltaí focail áirithe a shórtáil ag brath ar na graiféimeanna (litreacha aonair nó grúpaí litreacha) a théann leis an sprioc-fhóinéim (fuaim). Seans gur mhaith le do pháiste na focail a fhoghlaim chomh maith, ach ní gá sin; is é atá ar bun againn anseo ná cuidiú leis na páistí aithne a chur ar na graiféimeanna éagsúla (litreacha aonair nó grúpaí litreacha) a théann le gach fóinéim agus an muinín a fhorbairt le tabhairt faoi fhocail a litriú mar gheall ar an fheasacht seo. Tá Focail Ard-mhnicíochta san áireamh i gcomhair le habairt deachtaithe a ligfidh do na daltaí an obair fhónaice s'acu a nascadh leis na focail is coitianta sa Ghaeilge.

Táthar ag súil is go mbeidh na daltaí níos tugtha don chur chuige seo agus go bhforbróidh a scileanna litrithe, gan an bhéim chéanna ar fhocail agus patrúin a fhoghlaim de ghlanmheabhair. De réir mar a oibríonn na páistí tríd na leabhair, táimid muiníneach go méadóidh an tuiscint s'acu ar fhuaimneanna coitianta agus patrúin litrithe agus go dtosóidh siad ar an eolas seo a úsáid ina ngnáth-scríbhneoireacht.

This Homework Spelling Programme follows the Linguistic Phonics approach which places initial emphasis on the phonemes (individual sounds) in words and asks the pupils to explore the various graphemes (individual letters or groups of letters) that make those sounds. Through trial and error, and increasing familiarity, the children learn to associate various letter patterns or groupings with the various sounds that make up the Irish language and use this knowledge to 'have a go' at spelling words for themselves. Depending on the child's teacher, the children may use the letter name or they may simply reiterate the most common sound associated with that letter. Either way, whichever way your child pronounces the 'letter', allow her/him to explore the sounds of the Irish language him/herself.

This homework book, therefore, following on from the work carried out in class, simply asks the pupils to sort out the various words depending on the various graphemes (individual letters or letter patterns) associated with the target phoneme (sound). Your child might want to learn the words as well, but that is not essential; what we are aiming for is that each child becomes familiar with the various graphemes (individual letters or group of letters) associated with each phoneme (sound) and develop the confidence to try to spell words based on this familiarity. We have included some High Frequency Words as well as a sentence for dictation which will allow the pupils to integrate their phonic work with the more common words that occur most frequently in the Irish language.

Hopefully, this spelling programme will engage the pupils more in learning to spell well, with less of an emphasis on rote learning of words and patterns. As the children work through each of the books, we are confident that their knowledge of common sounds and spelling patterns will increase and they will begin to use this knowledge naturally in their everyday writing.

Conor McPhillips
2017

Liosta 1: Aonsiollach - gutaí fada agus gutaí gairide

Tá rón sa tom.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

bus	cúl	mar	tús	mil
rón	tom	lán	fan	cón

fada

gairid

Deachtú:*Tá rón sa tom.*

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

sa _____

Liosta 2: Aonsiollach - cumaisc chonsain tosaithe 'br' agus 'st'

Stop an broc.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

brú	stól	broc	stór	bród
brat	stop	stoc	bróg	stán

'br'

'st'

Deachtú:

Stop an broc.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

an _____

Liosta 3: Aonsiollach - cnuais chonsain deiridh 'nc' agus 'rt'

Is maith leis an scúnc sport.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

sport	tanc	ort	gort	scúnc
banc	port	splanc	trunc	sórt

'nc'

'rt'

Deachtú:

Is maith leis an scúnc sport.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

is _____

maith _____

leis _____

an _____

Liosta 4: Ilsiollach - gairid le deireadh ghuta nó chonsain

Tá an hamstar crosta.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

doras	gasta	tobar	sconsa
cara	dragan	planda	hamster
crosta	druma	bruscar	puzal

guta

consan

Deachtú:

Tá an hamstar crosta.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

an _____

Liosta 5: Ilsiollach - fada le deireadh ghuta nó chonsain

Tá camán ag an ápa.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

balún	cróga	clábar	míle
ápa	camán	dáta	bábóg
vása	rósta	slodán	rúbarb

<u>guta</u>

<u>consan</u>

Deachtú:*Tá camán ag an ápa.*

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

ag _____

an _____

Liosta 6: Ilsiollach - 2 shiolla nó 3 shiolla

Tá an pantar galánta.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

banana	sacar	ábalta	bumbóg
ordóg	galánta	bolcán	comórtas
pantar	pumpa	banaltra	sacsafón

2 shiolla

3 shiolla

Deachtú:*Tá an pantar galánta.*

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

an _____

Liosta 7: Litreacha dúbailte 'll', 'nn' agus 'rr'

Tá carr agus anann ag crogall.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

úll	anann	barra	crann
carr	barr	sconna	scamall
crogall	bonnóg	olann	barróg

'll'

'nn'

'rr'

Deachtú:

Tá carr agus anann ag crogall.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

agus _____

ag _____

Liosta 8: Fuaimeanna déanta le níos mó ná 1 litir 'bh' agus 'ch'

Tá slabhra ar an luchóg.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

gabhar	bocht	brollach	babhta
lacha	slabhra	fadálach	bhur
arbhar	scornach	carnabhal	luchóg

'bh'

'ch'

Deachtú:*Tá slabhra ar an luchóg.*

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

ar _____

an _____

Liosta 9: Fuaimeanna déanta le níos mó ná 1 litir 'mh' agus 'th'

Tá an fathach ag damhsa.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

lámh	bothán	amhrán	fathach
bláth	snámh	cothrom	comhad
comharsa	rothar	scáthán	damhsa

'mh'

'th'

Deachtú:*Tá an fathach ag damhsa.*

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

an _____

ag _____

Liosta 10: Cnuais dheiridh 'óg' agus 'ng'

Tá bábóg ar an long.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

long	pancóg	búmarang	cúng
spúnóg	rang	camóg	bábóg

'ng'

'óg'

Deachtú:

Tá bábóg ar an long.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

ar _____

an _____

Liosta 11: Consain chaola 's' agus 't'

Níl an siorc tirim.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

litir	sicín	citeal	siorc
bris	tirim	sifín	péint
ispín	cleite	milseán	tinn

's'

't'

Deachtú:*Níl an siorc tirim.*

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

níl _____

an _____

Liosta 12: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'j'.

Tá an jacaí ag troidd.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

fidil	deas	jacaí	troid
pirimid	jíp	gairdín	jíons

'd'

'j'

<p>Deachtú:</p> <p><i>Tá an <u>j</u>acaí ag troid<u>d</u>.</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
--

<p>Focail Ard-mhnicíochta (FAM)</p> <p>tá _____</p> <p>an _____</p> <p>ag _____</p>
--

Liosta 13: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'ao'.

Is iotach an maor thú.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

aon	iontach	maol	taos
caoga	caora	iontas	maor

'ao'

'io'

<p>Deachtú:</p> <p><i>Is iontach an maor thú.</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

<p>Focail Ard-mhínicíochta (FAM)</p> <p>is _____</p> <p>an _____</p> <p>thú _____</p>
--

Liosta 14: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'á'.

D'ith an páiste sásta milseán.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

cás	milseán	páiste	páirc
breá	pláta	eitleán	pálás
fáilte	páirt	sásta	meáchan

'á'

'eá'

'ái'

Deachtú:

D'ith an páiste sásta milseán.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

d'ith _____

an _____

Liosta 15: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'bh' (leathan).

An bhfuil siad ag snámh san abhainn?

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

domhan	bhfuil	amhrán	bhfuair
abhaile	súmhar	abhainn	snámh

'mh'

'bh'

'bhf'

Deachtú:
<i>An bhfuil siad ag snámh san abhainn?</i>

Focail Ard- mhinicíochta (FAM)
an _____
siad _____
ag _____
san _____

Liosta 16: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'h'.

Sheas mé ar nathair san oíche.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

oíche	nathair	sheas	chuig
rith	ó shin	chonaic	cruth
míshásta	fiche	cathair	shiúil

'ch'

'th'

'sh'

Deachtú:
<i>Sheas mé ar nathair san oíche.</i>

Focail Ard- mhinicíochta (FAM)

Liosta 17: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'ái'.

Tá aingeal ag ciceeáil oraiste.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

caill	ciceáil	sráid	oráiste
cáis	náid	caith	péinteáil
milseáin	caint	páirceáil	aingeal

'ái'

'ai'

'eái'

Deachtú:

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

Liosta 18: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'e'.

Seo bille don leitís.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

peil	den	line	leitís
le	teidí	file	deilf
de	veist	ceist	bille

'e'

'ei'

Deachtú:*Seo bille don leitís.*

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

seo _____

don _____

Liosta 19: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'a'.

D'imir an cailín cleas ar an asal.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

ard	cailín	canna	taisme
bean	asal	daidí	glas
aimsir	fear	cleas	beach

'a'

'ea'

'ai'

Deachtú:

D'imir an cailín cleas ar an asal.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

d'imir _____

an _____

ar _____

Liosta 20: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'óí'.

Tá foiche ar an líomóid.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

plocóid	soithí	líomóid	lóis
droichead	tacóid	foiche	dóibh

'óí'

'óí'

Deachtú:*Tá foiche ar an líomóid.*

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

ar _____

an _____

Liosta 21: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'mh' (caol).

Tá an taibhse séimh sa veain.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

libh	veain	uimhir	taibhse
vóta	sibh	veist	séimh
roimh	cuimhin	scríobh	vása

'bh'

'mh'

'v'

Deachtú:

Tá an taibhse séimh sa veain.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

an _____

sa _____

Liosta 22: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'é'.

Bhí gé agus béar ag ithe béile agus ag ól tae.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

mé	péint	aer	léine
béal	gé	béile	strae
léim	béar	sé	bréagán
tae	contae	éan	glé

'é'

'éa'

'éi'

'ae'

Deachtú:

Bhí gé agus béar ag ithe béile agus ag ól tae.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

bhí _____

ithe _____

Liosta 23: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'o'.

Tá an broc ag ól anseo.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

seo	cos	cnó	frog
bog	anseo	broc	teo
bó	ól	deoch	fód

'o'

'eo'

'ó'

Deachtú:

Tá an broc ag ól anseo.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

tá _____

an _____

ag _____

Liosta 24: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'u'.

Sciob an puisín punt ar scoil.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

muc	coinín	goid	puipéad
scoil	rud	puisín	punt
sioc	cuir	rug	thoil
cuid	siorc	iolar	sciob

'u'

'ui'

'oi'

'io'

Deachtú:*Sciob an puisín punt ar scoil.*

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

an _____

ar _____

Liosta 25: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'i'.

Tá na fir san oifig ag ól uisce agus ag ithe briosaí.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

im	oifig	sin	coill
crios	mil	soicind	ionga
droim	cuil	briosaí	druid
uisce	biorán	uimhir	fir

'i'

'oi'

'io'

'ui'

Deachtú:

Tá na fir san oifig ag ól uisce agus ag ithe briosaí.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

agus _____

ithe _____

Liosta 26: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'ó'.

Seo próca do na nóiníní.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

cón	nóiníní	móide	próca
cóip	brón	móin	bród
fón	cóisir	bróg	nóin

'ó'

'óí'

Deachtú:*Seo próca do na nóiníní.*

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

seo _____

do _____

na _____

Liosta 27: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'ú'.

Bhuail an madadh an talamh le casúr.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

balún	madadh	casúr	déanamh
glanadh	naprún	talamh	súgradh
seasamh	folamh	rolladh	prúna

'ú'

'adh'

'amh'

Deachtú:

Bhuail an madadh an talamh la casúr.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

Liosta 28: Graiféimeanna a dhéanann an fhuaim 'í'.

Tá an tíogar faoin jíp le moncaí.

Dáta: _____

Sórtáil na focail:

jíp	faoin	tíogar	babaí
aois	tíl	moncaí	píosa
fíor	mamaí	lí	caoin
cónaí	síos	draoi	arís

í'

'aí'

'ío'

'aoi'

Deachtú:

Tá an tíogar faoin jíp le moncaí.

**Focail Ard-
mhinicíochta (FAM)**

Gutaí le Chéile

Cé go bhfuil gutaí taobh lena chéile sna focail seo, tá a bhfuaimeanna scartha óna chéile sna focail seo thíos.

bia _____

bua _____

buaf _____

ciúin _____

crián _____

crua _____

cúig _____

fia _____

fuar _____

grian _____

gruaig _____

gual _____

liath _____

